

Huvudman

Sandvikens kommun
kommun@sandviken.se

Beslut

Datum 2026-06-01
Dnr SI 2026:1297
Sida **1 (10)**

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå med inriktning förberedande vårdutbildning vid Läroviken i Sandvikens kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sandvikens kommun en anmärkning avseende brist rörande intyg efter genomgången orienteringskurs. Sandvikens kommun ska senast **den 25 september 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Sandvikens kommun avseende brister rörande betyg efter avslutad delkurs. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar samt extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:1297) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av den kommunala vuxenutbildningen Läroviken i Sandvikens kommun. Tillsynen i detta ärende är avgränsad till komvux på grundläggande nivå med inriktning förberedande vårdutbildning.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Läroviken följer gällande bestämmelser om utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar, extra anpassningar, orienteringskurser och tillhörande intyg samt betyg efter avslutad delkurs.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledarna, personal med stödfunktion, biträdande rektorn och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 april och 29 april 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. individuella studieplaner och studieplan för utbildningen. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Orienteringskurser och tillhörande intyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Orienteringskurser

I de individuella studieplaner och den generella studieplan som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna läser tre orienteringskurser om 100 poäng vardera. Orienteringskurserna heter Öka studieteknik färdighet, Hälsa och Inom kunskapsområden. Detta bekräftas i

intervjuer med biträdande rektorn och rektorn. Biträdande rektorn uppger att en orienteringskurs handlar om studieteknik, en är en introduktionskurs för vård och en är en introduktionskurs i yrkessvenska. Biträdande rektorn uppger att upplägget på utbildningen ska göras om till hösten 2026, men orienteringskurser kommer finnas kvar i elevernas utbildning.

Eleverna, läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att orienteringskurserna är utifrån elevernas behov. Läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att alla elever som nu läser den förberedande vårdutbildningen är i behov av att läsa alla tre orienteringskurser och att nivån på orienteringskurserna är anpassade efter eleverna.

Biträdande rektorn och rektorn uppger att rektorn tar beslut om vilka orienteringskurser som ska ges och hur många verksamhetspoäng varje sådan kurs ska omfatta. I den studieplan som rektorn tagit beslut om och som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka orienteringskurser som ska läsas samt vilken omfattning dessa har i form av poäng.

Intyg

I de individuella studieplaner och den generella studieplan som Skolinspektionen tagit del av framgår att orienteringskurserna studieteknik och den vårdrelaterade som kallas "hälsa" är avslutade, något som även bekräftas av biträdande rektorn och rektorn.

Eleverna uppger att de inte fått något intyg där det framgår att de avslutat någon orienteringskurs. Eleverna uppger att de inte heller har efterfrågat något intyg. Studie- och yrkesvägledarna, biträdande rektorn och rektorn uppger att intyg efter avslutad orienteringskurs lämnas om elever begär det och sker inte per automatik till alla elever. Det är administrationen som sitter på Lärcentrum som bistår eleverna med detta. Biträdande rektorn och rektorn uppger vidare att ingen elev har begärt ut något sådant intyg och att eleverna inte heller har uttryckt något behov av ett sådant intyg.

Rättslig reglering

Orienteringskurser

En orienteringskurs ska svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne och ska ha ett eller flera av följande syften:

- medverka till väl underbyggda beslut om studie- eller yrkesval,
- ge ökade studietekniska färdigheter,
- vara en introduktion till kurser inom olika kunskapsområden,
- ge tillfälle till validering,
- ge modersmålsstöd eller studiehandledning på modersmål,
- ge stöd i form av yrkessvenska,

- ge grundläggande digital kompetens,
 - ge grundläggande kunskaper om arbetsliv och arbetsmarknad i Sverige.
- En orienteringskurs får inte överstiga 200 verksamhetspoäng (2 kap. 6 förordningen om vuxenutbildning [2011:1108])

Rektorn beslutar om vilka orienteringskurser som ska ges och hur många verksamhetspoäng varje sådan kurs ska omfatta (2 kap. 10 § förordningen om vuxenutbildning).

Intyg

Den som har genomgått en orienteringskurs ska få ett intyg (4 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning).

I Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2014:120) finns bestämmelser om utformningen av intyg i kommunal vuxenutbildning. Av 1 § och bilaga 1 framgår bland annat att ett intyg ska innehålla ett fält för noteringar. I detta fält eller i en bilaga till intyget ska intyget innehålla en beskrivning av orienteringskursens syfte, innehåll och omfattning.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte lever upp till författningarnas krav avseende intyg efter genomgången orienteringskurs. Av utredningen framgår att eleverna inte får något intyg efter att de genomgått en orienteringskurs. Om en elev vill ha ett intyg behöver eleven begära det.

Vad gäller kravet på att rektorn fattar beslut om orienteringskurser och att en orienteringskurs svarar mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationell kurs eller ett ämne och har ett syfte som överensstämmer med vad som föreskrivs framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen).

Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Sandvikens kommuns verksamhet vid Läroviken uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utfärdande av intyg efter avslutad orienteringskurs. Utredningen visar dock att arbetet med orienteringskurser i övrigt uppfyller författningarnas krav samt att eleverna kan få ett intyg om de efterfrågar det. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Sandvikens kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Betyg efter avslutad delkurs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna uppger att de läser 700 poäng i svenska som andraspråk på grundläggande nivå och att de nu läser den sista delkursen, delkurs 4, som omfattar 200 poäng.

Läraren, studie- och yrkesvägledarna, biträdande rektorn och rektorn uppger att eleverna läste delkurs 1 i svenska som andraspråk på grundläggande nivå i början av hösten 2025. Det bekräftas av de individuella studieplaner och den generella studieplan som Skolinspektionen tagit del av. Där framgår att eleverna läst delkurs 1 från 11 augusti 2025 till 19 oktober 2025 och sedan fått betyg.

Läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att eleverna först läser delkurs 1 och får ett betyg efter avslutad delkurs därefter läser de delkurserna 2, 3 och 4 sammanhållet. Att delkurserna 2, 3 och 4 läses sammanhållet är en flexibel lösning för att läraren ska kunna anpassa studietakten för eleverna och några elever kan exempelvis påbörja delkurs 3 medan de samtidigt färdigställer delar av delkurs 2 som de ännu inte klarat av. Biträdande rektorn berättar vidare att det för en del elever varit stressande med specifika datum för de olika delkurserna vilket haft en negativ påverkan på deras studier.

I de individuella studieplaner och den generella studieplan som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna läser 600 poäng av svenska som andraspråk på grundläggande nivå från den 20 oktober 2025 till den 7 juni 2026. Enligt de individuella studieplaner som Skolinspektionen tagit del av har eleverna inte fått några betyg.

Läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att läraren kommer sätta ett samlat betyg på delkurserna 2, 3 och 4 i juni 2026. Biträdande rektorn är osäker på om eleverna även får ett sammanfattande betyg för hela kursen i svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Huvudmannen uppger i ett skriftligt yttrande att eleverna får betyg i hela kursen svenska som andraspråk på grundläggande nivå, det vill säga alla 700 poäng som kursen omfattar. Huvudmannen uppger att eleverna först får betyg efter de första 100 poängen och sedan får betyg på resterande poäng efter avslutade kurser.

Biträdande rektorn och rektorn uppger att en förändring av utbildningens upplägg är planerad. Från och med hösten 2026 kommer att delkurserna att vara separata och läsas en och en. Rektorn uppger att eleverna då kommer få betyg i alla delkurserna.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas på varje avslutad delkurs inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. För en elev som har fått betyg på samtliga delkurser av en kurs ska ett sammanfattande betyg sättas på kursen i dess helhet (4 kap 6 § förordningen om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte lever upp till författningarnas krav avseende betyg efter avslutad delkurs.

Av utredningen framgår att rektorn har beslutat att använda de nationella delkurserna i svenska som andraspråk på grundläggande nivå. Eleverna har läst delkurs 1 som en delkurs under hösten 2025 och fick efter avslutad delkurs ett betyg. Delkurserna 2, 3 och 4 har däremot lästs sammanhållet av eleverna. Utredningen visar att det kan skilja från elev till elev när respektive delkurser avslutas, men alla elever får betyg på dessa delkurser först när delkurs 4 har avslutats.

Skolinspektionen konstaterar att utredningen visar att eleverna läser samtliga fyra nationella delkurserna i svenska som andraspråk på grundläggande nivå, men att betyg inte har satts efter varje avslutad delkurs. Detta är en brist. Betyg ska sättas efter varje avslutad delkurs.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § andra punkten skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Sandvikens kommun verksamhet vid Läroviken uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att betyg sätts efter avslutad delkurs.

Utredningen visar att nuvarande upplägg med att samla delkurs 2, 3 och 4 i svenska som andraspråk på grundläggande nivå och betygsätta dessa samlat när sista delkursen avslutats kommer att förändras till hösten 2026. Eleverna kommer då läsa delkurserna i svenska som andraspråk på grundläggande nivå som fyra separata delkurser och få betyg efter varje avslutad delkurs. Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Utbildningens anpassning utifrån elevernas individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att undervisande läraren och studie- och yrkesvägledarna ger information om den förberedande vårdutbildningen för intresserade personer som deltar i någon annan kommunal verksamhet, exempelvis SFI. Eleverna som söker sig till utbildningen har därför information om vad utbildningen innebär och alla har liknande mål med utbildningen.

Eleverna och läraren uppger att eleverna har kontakt med studie och yrkesvägledare för individuella samtal. Läraren uppger att studie- och yrkesvägledarna även gör en studieplan för eleverna. Eleverna och läraren uppger att undervisande lärare träffar alla elever som sökt utbildningen för en intervju och eleverna får berätta om sin bakgrund och syn på vårdyrket samtidigt som undervisande lärare får en uppfattning om elevernas nivå i svenska. Biträdande rektorn uppger att eftersom undervisande läraren är med i ansöknings- och antagningsprocessen har hen kännedom om alla elever, deras respektive förutsättningar och behov när de påbörjar utbildningen.

Läraren, studie- och yrkesvägledarna och biträdande rektorn uppger att de flesta eleverna tidigare har läst svenska för invandrare (SFI) på Läroviken och träffat den studie- och yrkesvägledare som arbetar mot den skolformsdelen. Biträdande rektorn uppger att studie- och yrkesvägledaren som arbetar mot SFI lämnar vidare information om de elever som sen påbörjar den förberedande vårdutbildningen. Studie- och yrkesvägledarna uppger att de elever som kommer till utbildningen och inte träffat någon studie- och yrkesvägledare identifieras och i dessa fall görs en kartläggning gällande utbildningsbakgrund och förutsättningar.

Eleverna och läraren uppger att studie- och yrkesvägledarnas kartläggning och intervjun med den undervisande läraren gör att alla elever som påbörjat utbildningen har mål, förutsättningar och behov som matchar utbildningens upplägg. Läraren uppger att elever som i ansökningsprocessen identifieras har möjlighet till snabbare progression eller att validera delar av utbildningen hänvisas till andra utbildningar som huvudmannen erbjuder. Biträdande rektorn uppger att de organisatoriskt anpassar efter individen och gör förändringar i exempelvis studietakt om sådana behov skulle uppstå. Exempelvis kan en sådan lösning innebära en flytt till en annan utbildning som huvudmannen erbjuder med en

planering med fristående kurser i svenska som andraspråk på grundläggande nivå.

Läraren och biträdande rektorn uppger att elevgruppen är homogen grupp och att de flesta eleverna har tidigare gått SFI studieväg 1. Eleverna har därför liknande behov och förutsättningar. Läraren uppger att nästan alla elever ligger på en liknande nivå vad gäller skolprestation. Eleverna, läraren och biträdande rektorn uppger att alla elever läser tillsammans i klassrummet och följer samma undervisning men att undervisande lärare gör anpassningar av undervisningen så att det passar alla elever.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

I vuxenutbildning ska hänsyn tas till de enskilda elevernas olika förutsättningar, behov och kunskapsnivå. Det finns också olika vägar att nå målen. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

Vuxenutbildningen ska stödja de elever som under sin studietid har behov av att kombinera utbildning och arbete. Flexibilitet ska alltid eftersträvas när det gäller utbildningen och det kan handla om plats för utbildningens genomförande, tid, studietakt, studieform och sätt att lära (förordning om läroplan för vuxenutbildningen [SKOLFS 2012:101], avsnitt 1 En likvärdig utbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna uppger att om något är särskilt svårt kan de kontakta läraren som då erbjuder extra anpassningar. Eleverna uppger att läraren även identifierar områden som en eller flera av eleverna behöver extra anpassningar i och ger anpassade uppgifter för att dessa elever ska få öva mer. Det stöd som ges anpassas till eleverna och kan exempelvis gälla grammatik eller uttal.

Läraren och biträdande rektorn uppger att elever som har behov av stöd kan få extra anpassningar av olika slag. Som exempel uppger läraren att hen konstruerar uppgifter som kan lösas på olika nivåer och anpassar efter

elevernas behov. Elever som har behov av stöd kan på så sätt få anpassat material som extra anpassning. Läraren uppger att några elever har extra anpassningar som sträckt sig över hela året. Exempelvis ordnar läraren så att någon elev som har behov av att läsa texter högt får möjlighet till att göra det utanför klassrummet för att inte störa andra elever.

Läraren och biträdande rektor uppger att det är ett antal elever som behöver mer stöd än det som kan ges i klassrummet. Dessa elever har möjlighet att få hjälp av en särskild lärare som arbetar med stöd i svenska som andraspråk.

Läraren och läraren som arbetar med stöd i svenska som andraspråk uppger att det finns avsatt tid varje onsdag för stöd i svenska som andraspråk. Vidare uppger de att de har en nära kontakt där undervisande lärare berättar om de stödbehov som finns för de enskilda eleverna, meddelar varje vecka vilka elever som ska delta och skickar med uppgifter till eleverna som läraren som arbetar med stöd i svenska som andraspråk ska stötta eleven med.

Eleverna uppger att extra anpassningar eleverna kan få på Lärcentrum kan handla om olika saker utifrån elevens behov. På Lärcentrum finns exempelvis personal som kan hjälpa till med förståelse av språket.

Rättslig reglering

Om en lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

Johan Runemark Brydsten

Föredragande
Signerat av: Johan Runemark Brydsten

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Marie Segerlund medverkat.